MAAHERRA

Ahvenanmaan valtionvirasto **4.10.2016 Nro 17 16 L10**

Lausunto eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

koskien

HE 103/2016 vp

Lakiehdotuksen ”ongelmasäännöksen” (= 12 §) arviointi.

Hallituksen esityksessä ehdotetussa 12 §:n 2 momentissa säädetään mm., että maa- ja metsätalousministeriö määrittää Suomen silakan, kilohailin ja lohen kalastuskiintiöistä Ahvenanmaan maakunnan osuudet.

Kyseinen säännös on ristiriidassa Ahvenanmaan itsehallintolaissa säädetyn valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välisen lainsäädäntö- ja hallintotoimivallanjaon kanssa, sillä kalastuskiintiön kansallinen jako – kuten tässä tapauksessa – tulee yksinomaan tehdä osin itsehallintolain 4 ja 5 luvussa säädetyn maakunnan ja valtakunnan välisen lainsäädäntö- ja hallintotoimivallanjaon perusteella ja osin, kun kyse on yhteisestä EU:n myöntämästä kalastuskiintiöstä, samanaikaisesti soveltaen itsehallintolain erityissäännöstä 59b §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä; toisin sanoen valtakunnan ja maakunnan välisten tasavertaisten yhteisneuvottelujen kautta. Neuvotteluissa kummallakaan osapuolella ei ole laissa todettua päätösvaltaa toiseen osapuoleen nähden.

Maakunnalla on itsehallintolain 4 luvun 18 §:n 1 momentin 16 kohdan ja 23 §:n mukaan lainsäädäntö- ja hallintotoimivalta asioissa, jotka koskevat mm. kalastusta ja kalastuselinkeinon ohjaamista.

Itsehallintolain 9a luku sääntelee asioita, jotka koskevat Euroopan unionia ja tapaa, jolla jäsenvaltio Suomi mm. toteuttaa EU:ta koskevat velvoitteensa varmistettuaan Ahvenanmaan mahdollisimman pitkälle menevän oikeuden osallistua ja myötävaikuttaa kansallisesti.

Toisin sanoen, itsehallintolain säännösten mukaan valtakunta ja maakunta ovat tasavertaisia osapuolia, jotka neuvottelujen kautta sopivat siitä, miten kansallisesti myönnetty kalastuskiintiö jaetaan maakunnan ja valtakunnan välillä, minkä jälkeen itsehallinto toimivaltansa mukaisesti itsenäisesti päättää, miten Ahvenanmaan osa kyseessä olevasta kalastuskiintiöstä jaetaan sisäisesti Ahvenanmaalla.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin vaihde	Faksi	S-posti
PL 58	Torggatan 16			aland.lansstyrelsen@aland.intermin.fi
22101	22100	+358-18-635 270	+358-18-635 268	www.lansstyrelsen.aland.fi

(Mitä tulee ”kansainväliseen” sitoumukseen EU:ta kohtaan, esimerkiksi kansallisen kalastuksen lopettamiseen, kun kansallisesti myönnetty kiintiö on kalastettu – mistä ei kuitenkaan tässä tilanteessa ole kyse –, on mm. korkein oikeus todennut, että asia koskee suhteita ulkovaltoihin ja että toimivallan tulee itsehallintolain 27 §:n 4 kohdan nojalla katsoa kuuluvan valtakunnalle. ”Lieventääkseen” tätä valtakunnan / asianomaisen valtakunnan viranomaisen yksipuolista oikeutta koko maahan nähden, myös Ahvenanmaan osalta, katsottiin perustelluksi vuoden 2004 itsehallintolain 9a luvun 59b §:n 2 momentin toisen virkkeen uudistuksen yhteydessä velvoittaa valtiovalta neuvottelemaan itsehallinnon kanssa ennen kuin asianomainen valtakunnan viranomainen tekee sellaisen EU:n edellyttämän päätöksen).

Oikeuslähteet

1. Korkeimman oikeuden päätös 29.1.1998, nro 0276, dnro OH 97/157 (pääasiallisesti s. 7 ja 8).
2. Ahvenanmaan valtuuskunnan lausunto 29.4.2015, nro 10/15, dnro D10 15 01 16-17 (pääasiallisesti s. 2).
3. Itsehallintolain 9a luvun esityöt, mukaan lukien uudistukset ja täydennykset.

Johtopäätös

Ajankohtaisen lainkohdan ehdotus (3 luku 12 § 2 momentti) tulisi esimerkiksi kuulua:

”Suomen kalastuskiintiöiden jakaminen valtakunnan ja maakunnan välillä tapahtuu neuvottelujen kautta Ahvenanmaan itsehallintolain 9a luvun 59b §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen sääntelemällä tavalla.”

Peter Lindbäck
Ahvenanmaan maaherra

Postiosoite
PL 58
22101

Käyntiosoite
Torggatan 16
22100

Puhelin vaihde
+358-18-635 270

Faksi
+358-18-635 268

S-posti
aland.lansstyrelsen@aland.intermin.fi
www.lansstyrelsen.aland.fi